

[Undervisningsministeren.]

hele den differentiering og hele det fagvalg, der finder sted, udbygges kraftigt inden for og uden for folkeskolen netop i disse år. Jeg skal ikke komme ind på valgskolen ved denne lejlighed, men det er jo helt tydeligt, at der er en stærk interesse i folkeskolen for i højere grad at individualisere skolen til fordel for den enkelte elevs behov.

Her kommer også det, som hr. Gottschalck-Hansen var inde på om særundervisning, ind i billedet. Der er jo sket en glædelig udvikling i løbet af, skal vi sige den sidste halve snes år i retning af en helt klar erkendelse, jeg tror, jeg kan sige i alle lejre, af, at de, der kan undervises i et normalt folkeskolemiljø, skal undervises dér, også selv om det kræver ekstra indsats af lærere og penge og særlig pædagogik — dér er jeg helt enig.

Det tidligere nævnte udvalg arbejder ud fra den forudsætning, at en forlænget undervisningspligt ikke alene skal kunne opfyldes inden for folkeskolens rammer, men også inden for andre skoleformer og uddannelser. Jeg tænker her f. eks. på vore efterskoler. Hr. Gottschalck-Hansen nævnte højskolerne; jeg vil lige gøre opmærksom på, at efter gældende lovgivning er der jo en 18 års grænse nedad for højskolerens vedkommende, så det må formentlig i højere grad blive efterskolerne, vi taler om her. Vi har i efterskolerne en meget værdifuld skoleform, som vi slet ikke kan undvære i en udvidelse af ungdomsuddannelsen. Netop i øjeblikket behandler vi jo, som hr. Gottschalck-Hansen ved, her i tinget et lovforslag, hvorved efterskolerne igen får deres egen selvstændige lov. Måske kan det hjælpe til at vække flere forældres, ikke mindst flere byhjems, interesse for de muligheder, som efterskolerne giver både for uddannelse og for et værdifuldt miljøskifte.

Vi har en ungdomsskole i eksplosiv udvikling. Hvordan kan den indpasses i en udvidelse af undervisningspligten? Disse og mange flere spørgsmål skal udvalget arbejde med.

Udvalget må også se på, om det er muligt — jeg tror, det bliver svært, men jeg håber, det er muligt — at føje et pauseår ind i udvidelsen af undervisningspligten. Det vil utvivlsomt for nogle unge være en god idé at forlade uddannelsen et års tid, når man

blot kan sikre sig, at de ikke derved går glip af den uddannelse, de senere får brug for.

Uden i øvrigt at komme ind på enkeltheder med hensyn til, hvilke uddannelser der kan gå med ind i den vifte af muligheder, som en udvidelse af undervisningspligten må omfatte, tror jeg, det er vigtigt at slå fast, at den egentlige pligtige undervisningsperiode ikke bør omfatte erhvervs-mæssige uddannelser, der er så snævre, at vi for tidligt præsenterer de unge for et erhvervsvalg. Hr. Gottschalck-Hansen lagde for sit vedkommende spørgsmålet frem uden at tage klar stilling til det. Jeg har selv været meget usikker på dette punkt, men er altså endt dér, hvor jeg siger jeg nu er; jeg tror, det er en af de ting, vi skal se på. Men jeg mener, det er afgørende, at vi ikke ved for tidlige erhvervs-mæssige uddannelser modvirker den bevægelighed, som er så afgørende for de unges fremtidige muligheder.

I de kredse, der arbejder med vore erhvervsuddannelser, er der almindelig enighed om, at det vil være rigtigt at fortsætte den igangværende udvikling i retning af et mere alment indhold i de faglige uddannelser. Derfor vil det ikke blive vanskeligt i forbindelse med en udvidelse af undervisningspligten at finde en fornuftig afgrænsning imellem den grundlæggende almenuddannelse og de senere erhvervsuddannelser.

Så er spørgsmålet: hvornår kan en udvidelse af undervisningspligten gennemføres — altså ikke blot vedtages her i tinget, det kan forhåbentlig ske til efteråret — men gennemføres? Det er et spørgsmål, som det ikke vil være rigtigt at forsøge at besvare i dag; det må være naturligt at vente med det, til vi i efteråret har et rimeligt materiale som grundlag for vore besvarelser. Jeg kan dog allerede nu sige, at det må være rigtigt at fastsætte et vist åremål, inden for hvilket den endelige gennemførelse på landsplan af undervisningspligtens udvidelse skal ske. Sådan har man jo også båret sig ad i andre lande.

Hr. Gottschalck-Hansen nævnte en række andre lande og deres undervisningspligt. Jeg vil gerne sige her — også fordi de af os, der kommer til Helsingfors til Nordisk Råds møde, kommer til at drøfte det igen — at jeg har måttet sige til vore norske og svenske og finske kolleger, som måske ikke alle har helt let ved at forstå det, at det er